

Prawo w psychiatrii

Marcin Wojnar

**Ustawa o ochronie zdrowia
psychicznego**
(z dnia 19 sierpnia 1994 r.)

Art. 22

1. Przyjęcie osoby z zaburzeniami psychicznymi do szpitala psychiatrycznego następuje **za jej pisemną zgodą (...)**.

Art. 22

2. Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osoby chorej psychicznie lub osoby upośledzonej umysłowo **niezdolnej do wyrażenia zgody lub stosunku** do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego i leczenia następuje po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby.

- 2a. W **przypadkach nagłych** osoba, o której mowa w ust. 2, może być przyjęta do szpitala psychiatrycznego **bez wcześniejszego uzyskania** zgody sądu opiekuńczego. W takim przypadku lekarz przyjmujący tę osobę ma obowiązek, o ile to możliwe, zasięgnięcia pisemnej opinii innego lekarza, w miarę możliwości psychiatry, albo pisemnej opinii psychologa.

Art. 23

1. Osoba chora psychicznie może być przyjęta do szpitala psychiatrycznego bez zgody wymaganej w art. 22 tylko wtedy, jeżeli jej dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu tej choroby zagraża bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób.

Art. 23

4. Przyjęcie do szpitala, o którym mowa w ust. 1, wymaga zatwierdzenia przez ordynatora (lekarza kierującego oddziałem) w ciągu 48 godzin od chwili przyjęcia. Kierownik szpitala zawiadamia o powyższym sąd opiekuńczy miejsca siedziby szpitala w ciągu 72 godzin od chwili przyjęcia.

Art. 24

1. Osoba, której dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych zagraża bezpośrednio swojemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, a zachodzą wątpliwości, czy jest ona chora psychicznie, może być przyjęta bez zgody wymaganej w art. 22 do szpitala w celu wyjaśnienia tych wątpliwości.

Art. 24

2. Pobyt w szpitalu, o którym mowa w ust. 1, nie może trwać dłużej niż 10 dni.

Art. 28

Jeżeli zachowanie osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego **za zgodą** wymaganą w art. 22 wskazuje na to, że zachodzą okoliczności określone w art. 23 ust. 1, a **zgoda ta została cofnięta**, stosuje się odpowiednio przepisy art. 23 (...).

Art. 29

1. Do szpitala psychiatrycznego może być również przyjęta, bez zgody wymaganej w art. 22, osoba **chora psychicznie:**

1) której dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie stanu jej zdrowia psychicznego,

bądź

2) która jest niezdolna do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę jej stanu zdrowia.

Art. 18

1. Przymus bezpośredni wobec osób z **zaburzeniami psychicznymi**, (...) można stosować tylko wtedy, gdy (...) osoby te:
 - 1) dopuszczają się zamachu przeciwko:
 - a) **życiu lub zdrowiu** własnemu lub innej osoby lub
 - b) bezpieczeństwu powszechnemu, lub
 - 2) w sposób gwałtowny niszczą lub uszkadzają przedmioty znajdujące się w ich otoczeniu, lub
 - 3) poważnie zakłócają lub uniemożliwiają funkcjonowanie podmiotu leczniczego udzielającego świadczenia zdrowotnego **w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej lub jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.**

Art. 18 (!!!)

6. Zastosowanie przymusu bezpośredniego wobec osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, polega na przytrzymaniu, przymusowym podaniu leków, unieruchomieniu lub izolacji,

a wobec osoby, o której mowa w ust. 1 pkt 3 – na przytrzymaniu lub przymusowym podaniu leku.

Art. 38

Osoba, która wskutek **choroby psychicznej** lub **upośledzenia umysłowego** nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz **nie wymaga leczenia szpitalnego**, może być za jej zgodą lub zgodą jej przedstawiciela ustawowego przyjęta do **domu pomocy społecznej**.

Art. 39

1. Jeżeli osoba, o której mowa w art. 38, lub jej przedstawiciel ustawowy **nie wyrażają zgody** na przyjęcie jej do domu pomocy społecznej, a brak opieki **zagroza życiu tej osoby**, organ do spraw pomocy społecznej może wystąpić do sądu opiekuńczego **miejsca zamieszkania** tej osoby z wnioskiem o przyjęcie do domu pomocy społecznej bez jej zgody.

Art. 39

2. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić również **kierownik szpitala psychiatrycznego**, jeżeli przebywająca w nim osoba jest niezdolna do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, natomiast **nie wymaga dalszego leczenia w tym szpitalu.**

Art. 51

1. W dokumentacji dotyczącej badań lub przebiegu leczenia osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z niniejszej ustawy, **nie utrwała się oświadczeń obejmujących przyznanie się do popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary.**

Zasadę tę stosuje się również do dokumentacji dotyczącej badań przeprowadzonych na żądanie uprawnionego organu.

Art. 52

1. Nie wolno przesłuchiwać osób obowiązanych do zachowania tajemnicy, stosownie do przepisów niniejszego rozdziału, jako świadków na okoliczność wypowiedzi osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z niniejszej ustawy, co do popełnienia przez nią czynu zabronionego pod groźbą kary.
2. Zakaz określony w ust. 1 stosuje się odpowiednio do lekarzy wykonujących czynności biegłego.

Kodeks karny

- Niepoczytalność
- Internacja

Art. 31

§ 1. Nie popełnia przestępstwa, kto, z powodu choroby psychicznej, uposiedzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem.

§ 2. Jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu **ograniczona**, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się, gdy sprawca wprowadził się w stan nietrzeźwości lub odurzenia powodujący wyłączenie lub ograniczenie poczytalności, które **przewidywał albo mógł przewidzieć**.

Kodeks cywilny

- Ubezwiastnowienie
- Ważność oświadczenia woli - testamentu
- Zawieranie związków małżeńskich
- Zawieranie transakcji/umów kupna-sprzedaży

Ustawa o zawodzie lekarza i lekarza dentysty

Art. 40

Lekarz ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu.

2. Przepisu ust. 1 **nie stosuje się**, gdy:

1) tak stanowią ustawy;

2) badanie lekarskie zostało przeprowadzone na żądanie uprawnionych, na podstawie **odrębnych ustaw, organów i instytucji**; wówczas lekarz jest obowiązany poinformować o stanie zdrowia pacjenta wyłącznie te organy i instytucje;

3) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób;

4) pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy, po uprzednim poinformowaniu o niekorzystnych dla pacjenta skutkach jej ujawnienia;

5) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie lekarzowi sądowemu;

6) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innemu lekarzowi lub uprawnionym osobom uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń.